

## Till finansutskottet

Finansutskottet har den 8 oktober 1997 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 1997/98:1 Budgetpropositionen för 1998 (volym 1), vad avser den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 1998, utgifternas fördelning på utgiftsområden och beräkning av statsinkomsterna, låneramar m.m. (yrkandena 1–12 och 24 – 44) jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Detta innebär sammanfattningsvis att utskotten såvitt avser statsbudgetens utgiftssida beretts tillfälle att yttra sig över yrkandena 4 och 5 i propositionen volym 1, Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 2.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse ramen för utgiftsområde 1, Rikets styrelse samt motionerna

1997/98:Fi206 yrkandena 4 och 5

1997/98:Fi212 yrkandena 3 och 4

1997/98:Fi220 yrkandena 3 och 4

1997/98:Fi219 yrkandena 19 och 20

1997/98:Fi215 yrkandena 2 och 3.

Utskottets yttrande såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 lämnas i annat sammanhang.

## Propositionen

I propositionen volym 1, avsnitt 2 yrkande 4 föreslår regeringen att riksdagen beslutar om fördelning av utgifterna för budgetåret 1998 på utgiftsområden i enlighet med vad regeringen anfört i avsnitt 4.5.3, tabell 4.10.

I yrkande 5 föreslår regeringen att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för budgetåren 1999 och 2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete i avsnitt 4.5.3, tabell 4.10.

Av tabell 4.10 Utgiftstak för staten framgår att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för år 1998 föreslås vara 3 976 700 000 kr. Ramarna för åren 1999 och 2000 beräknas till 3 941 miljoner kronor respektive 3 895 miljoner kronor.

Utgiftsområde 1 omfattar utgifter för statschefen, regeringen och riksdagen och dess ombudsmän. Dessutom ingår stöd till vissa medieändamål, bl.a.

presstöd och stöd till radio- och kassettidningar, partistöd, allmänna val samt vissa centrala myndigheter (Justitiekanslern, Datainspektionen och Sametinget).

Den föreslagna ramen på 3 976,7 miljoner kronor för 1998 innebär en sänkning i förhållande till den preliminära ramen i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1996/97:150) med 11 miljoner kronor.

Enligt den nu aktuella propositionen är ett av de viktiga målen för utgiftsområde 1 att stödja mångfalden inom medieområdet. Vidare anförts att prioriteringarna för år 1998 främst rör riksdagen. Inom nuvarande anslagsram föreslås på tilläggsbudgeten ett tillfälligt driftstöd till dagspressen för åren 1997 och 1998.

Besparings- och reformåtgärder genomförs enligt propositionen inom utgiftsområdet i enlighet med vad som angavs i den ekonomiska vårpropositionen.

### Närmare om utgiftsområde 1

*Utgifterna för statschefen* utgörs av anslaget Kungliga hov- och slottsstaten. Genom anslaget finansieras statschefens officiella funktioner och driftkostnaderna för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll. Regeringen föreslår att anslaget för 1998 uppgår till 72 404 000 kr. För 1999 har anslaget beräknats till 74 892 000 kr och för 2000 till 77 464 000 kr.

Till *Riksdagen och dess myndigheter* föreslås sammanlagt 956 miljoner kronor. Riksdagens budget omfattar dels riksdagsledamöternas ersättningar och resor, stödet till partigrupperna samt den inre riksdagsförvaltningen, dels Riksdagens ombudsmän (JO). Regeringens förslag grundas på ett förslag från riksdagens förvaltningsstyrelse. För budgetåret 1999 beräknas anslagen till verksamhetsområdet till 963,1 miljoner kronor och för år 2000 till 974,9 miljoner kronor. Budgetförslaget för 1998 innebär för riksdagens del i huvudsak en konsolidering av nuvarande verksamhet. Vissa kostnadsökningar följer dock av riksdagsvalet 1998. Det gäller teknisk utrustning till nya ledamöter, valvaka, pensioner och inkomstgarantier till avgående ledamöter samt nytt informationsmaterial. Vidare finns medel avsatta för viss ombyggnad och ny teknisk utrustning i plenisalen.

Utgifterna för *regeringen m.m.* avser främst anslaget till Regeringskansliet m.m. (Utrikesdepartementets verksamhet budgeteras dock under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan). I verksamhetsområdet ingår även anslagen till Svensk författningssamling, allmänna val och stödet till de politiska partierna. För budgetåret 1998 föreslås 2 222,2 miljoner kronor. Den största utgiftsökningen till 1998 utgörs av kostnaderna för de allmänna val som äger rum under hösten detta år. För år 1999 beräknas anslagen för verksamhetsområdet till 2 175,2 miljoner kronor och för år 2000 till 2 113,1 miljoner kronor.

Verksamhetsområdet *Centrala myndigheter* omfattar Justitiekanslern, Datainspektionen och Sametinget. Anslaget till Sametinget finansierar plenummöten, Sametingets kansli i Kiruna, utvecklingsarbetet inom bl.a. språk- och informationsområdet samt nordisk och internationell verksamhet. Regeringen föreslår totalt 47,1 miljoner kronor för budgetåret 1998. För år 1999 beräk-

nas anslagen till sammanlagt 48,6 miljoner kronor och för år 2000 till 49,7 miljoner kronor.

1997/98:KU1y

För utgifterna inom verksamhetsområdet *Mediefrågor*, i vilket ingår anslagen till Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, Presstöd, Stöd till radio- och kassettidningar, Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden för radio och TV, föreslår regeringen anslag för 1998 om sammanlagt 679,7 miljoner kronor. För år 1999 beräknas utgifterna till 679,7 miljoner och för år 2000 till 680,3 miljoner kronor.

## Motionerna

Motionernas förslag till utgiftsramar framgår av nedanstående tabell.

### Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgifter på utgiftsområden 1998–2000. Belopp i miljoner kronor

#### Utgiftsområde 1 - Rikets styrelse

|                          | Föreslagna utgiftsramar |       |       | Avvikelser från regeringen |       |       |
|--------------------------|-------------------------|-------|-------|----------------------------|-------|-------|
|                          | 1998                    | 1999  | 2000  | 1998                       | 1999  | 2000  |
| Regeringen               | 3 977                   | 3 941 | 3 895 | 3 977                      | 3 941 | 3 895 |
| Moderata samlingspartiet | 3 580                   | 3 307 | 3 261 | -397                       | -634  | -634  |
| Centerpartiet            | 3 977                   | 3 941 | 3 895 | ±0                         | ±0    | ±0    |
| Folkpartiet              | 3 647                   | 3 611 | 3 465 | -330                       | -330  | -430  |
| Vänsterpartiet           | 3 897                   | -     | -     | -80                        | -     | -     |
| Miljöpartiet de Gröna    | 3 817                   | 3 781 | 3 735 | -160                       | -160  | -160  |
| Kristdemokraterna        | 3 917                   | 3 881 | 3 835 | -60                        | -60   | -60   |

*Moderata samlingspartiet* föreslår för utgiftsområde 1 en sänkning med 396,8 miljoner kronor för budgetåret 1998 jämfört med regeringens förslag. För åren 1999 och 2000 föreslås sänkningar med 634 198 000 kronor respektive 634 364 000 kr. Moderata samlingspartiet anser att partistödet bör minska med en tredjedel eller med 96,8 miljoner kronor redan 1998 och sedan avvecklas med en tredjedel för vart och ett av åren 1999 och 2000. Vidare bör presstödet avvecklas i två etapper, varav den första infaller 1998. Detta år föreslås en minskning med 300 miljoner kronor. För åren 1999 och 2000 föreslås en minskning med 531 579 000 kr, vilket innebär att anslaget till presstöd helt dras in. I och med att presstödet successivt avvecklas försvinner en av huvuduppgifterna för Presstödsnämnden, påpekar motionärerna, som anser att Presstödsnämnden därmed kan avvecklas fr.o.m. år 1999. Det innebär besparingar för åren 1999 och 2000 med 5 819 000 respektive 5 985 000 kr.

*Folkpartiet* föreslår att ramen för utgiftsområde 1 för 1998 minskas med 330 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. För år 1999 och år 2000 föreslås minskningar med 330 respektive 430 miljoner. Besparingarna avser presstödet och partistödet. Av motion 1997/98:K618 (fp), vilken behandlas i betänkande 1997/98:KU1, framgår att partistödet föreslås sänkas med 30 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

*Vänsterpartiet* anvisar totalt 80 miljoner kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 1 för år 1998. Besparingarna motiveras i motion 1997/98:K601 (v). *Vänsterpartiet* anser att en nedskärning av anslaget C 1 Regeringskansliet med 50 miljoner kronor är befogad. Regeringskansliet har klarat sig väl när många andra har fått känna av nedskärningar i statens budget. Man har använt sig av dyrare flygalternativ än vad man behövt vid resor till Bryssel, viss departementspersonal har fått julgratifikationer och mängden politiska tjänstemän har ökat. Vidare anser *Vänsterpartiet* att anslaget C 4 Partistöd skall återställas till 1996 års nivå och således sänkas med 30 miljoner. Den höjning av partistödet som beslutades förra året måste betraktas som stötande i ett läge då så många andra drabbats av nedskärningar. För åren 1999 och 2000 föreslår *Vänsterpartiet* en finanspolitisk expansion med 10 respektive 20 miljarder kronor för hela statsbudgeten. Partiet har inget särskilt yrkande för utgiftsområde 1 för dessa år.

*Miljöpartiet* föreslår en sänkning jämfört med regeringens förslag med 160 miljoner kronor för vart och ett av åren 1998–2000. Besparingarna preciseras närmare i motion 1997/98:K613 (mp). Enligt *Miljöpartiet* är anslaget till riksdagen och dess myndigheter den post som ökar mest i regeringens förslag. *Miljöpartiet* menar att det är rimligt att uppnå en oförändrad utgiftsnivå, vilket innebär en minskning av anslaget B 1 i förhållande till regeringens förslag med 30 miljoner kronor. *Miljöpartiet* anser också att besparingar kan göras inom Regeringskansliet m.m. genom bl.a. effektiviseringar, mindre av onödiga och dyra resor inom EU och bättre utnyttjande av IT-teknik och föreslår en sänkning av anslaget C 1 Regeringskansliet m.m. med 100 miljoner kronor per år. Vidare anser *Miljöpartiet* att den senaste uppräknings av partibidraget bör återtas. Partiet ser inget hållbart skäl till att de politiska partierna skall få ökade bidrag när statsförvaltningen, myndigheter, landsting, kommuner och en stor del av folkhushållet tvingas till kraftiga åtstramningar. Anslaget C 4 Stöd till politiska partier bör därför sänkas med 30 miljoner kronor.

*Kristdemokraterna* anser att det går att göra vissa besparingar på presstödet och att ramen för utgiftsområde 1 kan minskas med 60 miljoner kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000.

## Utskottets bedömning

Utskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåret 1998 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med vad som anförs i budgetpropositionen (volym 1) avsnitt 4.5.3, tabell 4.10 som innebär att utgiftsområde 1 anvisas 3 976 700 000 kr.

Utskottet tillstyrker vidare att riksdagen för budgetåren 1999 och 2000 godkänner regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 1 som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Dessa ramar föreslås uppgå till 3 941 000 000 kr respektive 3 895 000 000 kr.

Detta innebär att utskottet avstyrker motionerna Fi206 (m) yrkandena 4 och 5, Fi212 (fp) yrkandena 3 och 4, Fi220 (v) yrkandena 3 och 4, Fi219

Stockholm den 21 oktober 1997

På konstitutionsutskottets vägnar

*Birgit Friggebo*

I beslutet har deltagit: Birgit Friggebo (fp), Kurt Ove Johansson (s), Anders Björck (m), Birger Hagård (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Birgitta Hambræus (c), Pär-Axel Sahlberg (s), Jerry Martinger (m), Mats Berglund (s), Kenneth Kvist (v), Frank Lassen (s), Inger René (m), Peter Eriksson (mp), Bo Könberg (fp) och Nikos Papadopoulos (s).

## Avvikande meningar

1. Anders Björck, Birger Hagård, Jerry Martinger och Inger René (alla m) anser att avsnittet under rubriken Utskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi212 (fp), Fi220 (v), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 1998 och tillstyrker förslaget i motion Fi206 (m) yrkande 4, som innebär att riksdagen för budgetåret 1998 anvisar 3 580 000 000 kr.

Utskottet avstyrker vidare propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi212 (fp), Fi220 (v), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) vad avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 1999 och 2000 och tillstyrker motion Fi206 (m) yrkande 5, som innebär att riksdagen för budgetåren 1999 och 2000 godkänner en preliminär utgiftsram för utgiftsområde 1 på 3 307 000 000 kr respektive 3 261 000 000 kr som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

2. Birgit Friggebo och Bo Könberg (båda fp) anser att avsnittet under rubriken Utskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi220 (v), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 1998 och tillstyrker förslaget i motion Fi212 (fp) yrkande 3, som innebär att riksdagen för budgetåret 1998 anvisar 3 647 000 000 kr.

Utskottet avstyrker vidare propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi220 (v), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) vad avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 1999 och 2000 och

tillstyrker motion Fi212 (fp) yrkande 4, som innebär att riksdagen för budgetåren 1999 och 2000 godkänner en preliminär utgiftsram för utgiftsområde 1 på 3 611 000 000 kr respektive 3 465 000 000 kr.

3. Kenneth Kvist (v) anser att avsnittet under rubriken Utskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi212 (fp), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 1998 och tillstyrker förslaget i motion Fi220 (v) yrkande 4, som innebär att riksdagen för budgetåret 1998 anvisar 3 897 000 000 kr.

Utskottet avstyrker vidare propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi212 (fp), Fi219 (mp) och Fi215 (kd) vad avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 1999 och 2000 och tillstyrker motion Fi220 (v) yrkande 3, som innebär att riksdagen för budgetåren 1999 och 2000 godkänner preliminära utgiftsramar som ligger 10 respektive 20 miljarder kronor högre än regeringens förslag som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

4. Peter Eriksson (mp) anser att avsnittet under rubriken Utskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet avstyrker propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi212 (fp), Fi220 (v) och Fi215 (kd) till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för budgetåret 1998 och tillstyrker förslaget i motion Fi219 (mp) yrkande 19, som innebär att riksdagen för budgetåret 1998 anvisar 3 817 000 000 kr.

Utskottet avstyrker vidare propositionens förslag och förslagen i motionerna Fi206 (m), Fi212 (fp), Fi220 (v) och Fi215 (kd) vad avser den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 1999 och 2000 och tillstyrker motion Fi219 (mp) yrkande 20, som innebär att riksdagen för budgetåren 1999 och 2000 godkänner en preliminär utgiftsram för utgiftsområde 1 på 3 781 000 000 kr respektive 3 735 000 000 kr.

